

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Aleše Nezdařila a soudkyň Mgr. Markéty Jiráskové a Mgr. Nadi Pínové ve věci

žalobce: **Ing. Jiří L.**, narozen xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem JUDr. Tomášem Sokolem
sídlem Sokolská 1788/39, 120 00 Praha 2

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 000 25 429
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 10 Praha 2
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
IČO 697 97 111, Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o zaplacení 19 918 750 Kč, k odvolání žalobce a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 11. dubna 2019, č. j. 29 C 207/2017-151,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výrocích I. a III. **potvrzuje**.
- II. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku II. **mění** tak, že se žaloba zamítá v části, v které se žalobce proti žalované domáhal zaplacení 441 000 Kč; jinak se rozsudek v tomto výroku **potvrzuje**.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Shodu s prvopisem potvrzuje Eva Barchánková.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu na konstatování, že trestním stíháním žalobce vedeným od 9. 8. 2011 do 29. 11. 2016 pro podezření ze spáchání trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „trestní zákoník“, v souběhu s trestným činem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku spáchané ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku neoprávněně žalovaná zasáhla do práva žalobce na ochranu osobnosti (výrok I.), uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 800 750 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok II.), zamítl žalobu na zaplacení částky 19 118 000 Kč (výrok III.) a uložil žalobci povinnost zaplatit žalované náhradu nákladů řízení ve výši 1 574 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok IV.).
2. Rozhodl tak o žalobě ze dne 19. 9. 2017, kterou se žalobce po žalované domáhal zaplacení původně částky 20 240 979,01 Kč, která se skládala jednak z majetkové škody odpovídající nákladům obhajoby v částce 240 979,01 Kč a dále odškodnění nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání ve výši 20 000 000 Kč. Škoda žalobci vznikla v důsledku trestního stíhání jeho osoby, které bylo vedeno u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 2 T 160/2014. Řízení bylo následně zastaveno v rozsahu částečného zpětvzetí žaloby žalobcem o zaplacení nákladů obhajoby ve výši 240 979,01 Kč a o zaplacení nemajetkové újmy ve výši 81 250 Kč poté, kdy žalovaná žalobci zaplatila na nákladech obhajoby částku 215 049 Kč a na náhradu nemajetkové újmy částku 81 250 Kč. Předmětem řízení zůstal nárok žalobce na náhradu nemajetkové újmy ve výši 19 918 750 Kč.
3. Soud I. stupně vyšel ze zjištění, že usnesením Policie České republiky, Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, SKPV, Expozitura v Ostravě, Oddělení Olomouc ze dne 9. 8. 2011, č. j. OKFK-281-176/TČ-2010-200237 (dále jen jako „usnesení o zahájení trestního stíhání“) bylo podle § 160 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“) zahájeno trestní stíhání žalobce a dalších 12 osob pro jednání právně kvalifikované jako trestný čin zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2, písm. a), odst. 3 trestního zákoníku v souběhu s trestným činem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, spáchané ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku. Usnesení o zahájení trestního stíhání bylo žalobci doručeno dne 23. 8. 2011. Usnesením Krajského státního zastupitelství v Ostravě, pobočka v Olomouci ze dne 9. 1. 2012 byla trestní věc žalobce odňata Okresnímu státnímu zastupitelství ve Vsetíně a současně bylo rozhodnuto o tom, že ve věci bude nadále působit Krajské státní zastupitelství v Ostravě, pobočka v Olomouci. Usneseními Krajského státního zastupitelství v Ostravě, pobočka v Olomouci ze dne 23. 1. 2012, 31. 7. 2012 a 18. 3. 2013 bylo trestní stíhání žalobce zastaveno podle § 172 odst. 1 písm. b) trestního řádu, veškerá citovaná usnesení byla jako nezákonná zrušena usneseními Nejvyššího státního zástupce ze dne 25. 4. 2012, 30. 10. 2012 a 28. 6. 2013. Dozorující státní zástupkyni byla trestní věc odňata a přidělena jinému státnímu zástupci. Dne 11. 4. 2014 byla k Okresnímu soudu v Xxxě podána Krajským státním zastupitelstvím v Ostravě, pobočka v Olomouci, obžaloba. Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 5. 2014 bylo rozhodnuto, že se trestní věc žalobce odnímá Okresnímu soudu v Xxxě a přikazuje se Okresnímu soudu v Olomouci. Rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 20. 11. 2014 byl žalobce uznán vinným a byl mu uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 2 roků a 6 měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen. Usnesením Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci ze dne 8. 6. 2015 byl napadený rozsudek soudu I. stupně v celém rozsahu zrušen. Druhým rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 23. 9. 2015 byl žalobce uznán vinným a byl mu uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 2 roků a 4 měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen. Usnesením Krajského soudu v Ostravě, pobočka

v Olomouci ze dne 31. 3. 2016 byl rozsudek soudu I. stupně v celém rozsahu zrušen. Třetím rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 31. 5. 2016, č. j. 2 T 160/2014-5946 byl žalobce zproštěn obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu, neboť v žalobním návrhu označené skutky nejsou trestným činem. Usnesením Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci ze dne 29. 11. 2016, č. j. 2 To 215/2016-6059 byla všechna podaná odvolání zamítnuta, řízení pravomocně skončilo dne 29. 11. 2016.

4. Soud I. stupně dále z účastnické výpovědi žalobce zjistil, že žalobce byl v politice od roku 1998 po dobu 16 let, zprvu jako místostarosta, pak náměstek, v roce 2006 postoupil na funkci náměstka statutárního města Xxx. Primátorem statutárního města Xxx byl v letech 2006 – 2014, byl též senátorem v letech 2007 – 2014. Trestní stíhání bylo pro žalobce deprimující, byl permanentně atakován médii a byla tím ovlivněna i jeho rodina. Lidé se na žalobce začali dívat skrz prsty, i kolegy byl vyzýván, aby odstoupil z funkce. Žalobce své členství v ČSSD neukončil. Po uplynutí volebního období byl veden na úřadu práce a následně se stal starobním důchodcem. Po ukončení trestního stíhání chtěl kandidovat, ČSSD ho odmítla zařadit na kandidátku i na poslední místo. Dále bylo zjištěno z výpovědi svědků Pavla Š. a Jiřího Z., že volební řád ČSSD neumožňuje, aby byl trestně stíhaný člen na kandidátce. Pokud je člen obviněn, je doporučováno přerušit členství v ČSSD. Pokud by žalobce nebyl trestně stíhán, pak by kandidoval v senátních i komunálních volbách v roce 2014. Dle svědků pak trestní stíhání žalobce mělo vliv i na výsledek voleb v roce 2014. Na kandidátku ČSSD ve volbách v roce 2018 nebyl žalobce zařazen proto, že tak rozhodla členská základna ČSSD.
5. Soud I. stupně vyšel dále ze zjištění, že o trestním stíhání žalobce a dalších osob informovala regionální i celostátní média, např. na internetových stránkách Společně pro Xxx se objevila petice za odvolání žalobce z funkce primátora statutárního města Xxxa, na stránkách idnes.cz byl publikován článek s názvem „Xxx xxx xxx“, apod. Články obsahovaly informace o tom, že žalobce je důvodně podezřelý z trestného činu zjednání výhody při zadávání veřejné zakázky, veřejné soutěže a dražbě, ze zneužití pravomoci úřední osoby, či úvahy o tom, že otrěsy způsobené kauzou Davida Ratha mají vliv i na sociální demokraty v Olomouckém kraji. Žalobce byl v článkách jmenován a byly otištěny i jeho fotografie. Žalobce byl na 5. zasedání ČSSD v Xxxě dne 15. 3. 2018 označen za korupčníka jedním z členů ČSSD. Ve volbách do Senátu Parlamentu ČR na podzim roku 2014 získal kandidát ČSSD v obvodu Xxx 12,9 % hlasů a neprošel do druhého kola, v tomto obvodu vyhrál volby kandidát hnutí ANO 2011.
6. Na podkladě těchto skutkových zjištění soud I. stupně uzavřel s odkazem na § 1, § 5, § 7 odst. 1, § 8 odst. 1, § 14 odst. 1 a 3, § 15 odst. 2 a § 31a zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), v platném znění (dále i jen „OdpŠk“), která zároveň citoval, a na judikaturu Nejvyššího soudu České republiky (sp. zn. 25 Cdo 1487/2001, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 a sp. zn. 30 Cdo 1747/2014) a Ústavního soudu České republiky (sp. zn. I. ÚS 554/04, sp. zn. II. ÚS 590/08), že trestní stíhání žalobce neskončilo pravomocným odsouzením, čímž mu vznikl nárok na náhradu škody, resp. nemajetkové újmy z titulu vydání nezákonného rozhodnutí dle § 8 odst. 1 a § 31a odst. 1 OdpŠk. Soud I. stupně se tak zabýval otázkou formy či výše zadostiučinění, kdy poukázal na to, že při jejím stanovení je třeba vycházet především z povahy trestní věci, z délky trestního řízení a následků způsobených trestním řízením v osobnostní sféře poškozeného, přičemž se přihlédne i k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.
7. Soud I. stupně konstatoval, že žalobce byl stíhán pro podezření ze spáchání zločinu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 trestního zákoníku v souběhu se zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, za které bylo možné v případě vydání

odsuzujícího rozsudku uložit žalobci vysoký trest odnětí svobody v trvání 2 – 8 let. Trestní stíhání trvalo 5 let a 3 měsíce, dle soudu I. stupně se jednalo o poměrně dlouhou dobu vzhledem ke stavu nejistoty, po kterou byl žalobce ohledně výsledku řízení udržován, a po kterou trvaly následky trestního stíhání v jeho osobnostní sféře. Povaha trestné činnosti, pro kterou byl žalobce stíhán, zpravidla dle soudu I. stupně působí značné společenské odsouzení stíhaného, zvláště pokud měl žalobce jako primátor města Xxxa vykonávat svou pravomoc způsobem odporujícím zákonu v úmyslu způsobit jinému škodu a sobě opatřit neoprávněný prospěch při zadávání veřejné zakázky. S přihlédnutím k hrozbě možného vysokého trestu odnětí svobody, k délce období nejistoty a k povaze trestné činnosti pak soud I. stupně dovedl, že zadostiučinění za nemajetkovou újmu má být poskytnuto v penězích, neboť čím vyšší trest poškozenému v trestním řízení hrozí, a čím déle trestní řízení trvá, tím vyšší je jeho újma. Poukázal na to, že ke stejnému závěru dospěla sama žalovaná, když na odškodnění nemajetkové újmy přiznala žalobci částku 81 250 Kč.

8. Z uvedeného důvodu zamítl soud I. stupně návrh žalobce na konstataci nezákonnosti rozhodnutí a zasažení do jeho práv, když přiznání finančního odškodnění nemajetkové újmy již v sobě subsumuje konstataci nezákonnosti rozhodnutí a zasažení do práv žalobce, a je ve své podstatě vyšším odškodněním než konstatování porušení práva a zásahu do práv žalobce.
9. Soud I. stupně dále uvedl, že bylo prokázáno, že nezákonným trestním stíháním došlo k zásahu do práv žalobce na jeho osobní, profesní, rodinný i společenský život, došlo k poškození jeho cti a dobré pověsti, poškození jeho osoby v očích veřejnosti nejen v místě bydliště, když o trestním stíhání informovala nejen regionální, ale i celorepubliková média. V době trestního stíhání žalobce trpěl stresem, stíhání mělo vliv do všech sfér jeho života, vliv na jeho rodinný, společenský i profesní život. Před trestním stíháním byl žalobce úspěšným politikem jak na regionální úrovni, kdy byl primátorem statutárního města Xxx (v letech 2006-2014), tak na celorepublikové úrovni, neboť v době trestního stíhání byl již několik let senátorem (v letech 2007-2014). Trestní stíhání pak bylo spojeno s výkonem funkce primátora. Žalobce byl vystaven slovním urážkám při veřejných akcích, jichž se jako primátor a politik zúčastňoval, byl označován jako korupčník, lidé se na něho dívali skrz prsty, s délkou trestního stíhání mu přestali věřit i ostatní spolustraníci, byl dehonestován a slovně napadán na veřejných akcích. Žalobci z důvodu jeho trestního stíhání nebylo umožněno v době trestního stíhání kandidovat opět na funkci senátora a v rámci komunálních voleb za ČSSD, jejímž byl členem. Trestní stíhání mělo vliv na jeho politickou kariéru v době komunálních voleb i do Senátu Parlamentu ČR v roce 2014, když kandidování ve volbách neumožňovaly volební řády ČSSD osobám trestně stíhaným, mezi které žalobce patřil. Došlo tak k přerušení politické kariéry žalobce v roce 2014.
10. Soud I. stupně si v této souvislosti položil otázku, zda by žalobce v případě kandidatury ve volbách v roce 2014 byl úspěšný s ohledem na celkovou politickou situaci v České republice v roce 2014, kdy celorepublikový propad preferencí ČSSD a nástup politického hnutí ANO 2011 byl jasně čitelný. Soud I. stupně dospěl k závěru, že mezi trestním stíháním žalobce a dopadem stíhání do jeho dráhy politika na regionální úrovni v případné možnosti obhájit primátorské a senátorské křeslo je příčinná souvislost.
11. Ve vztahu k zásahu trestního stíhání do další politické kariéry žalobce po skončení jeho trestního stíhání soud I. stupně uvedl, že v komunálních volbách v roce 2018 žalobce nebyl zařazen na kandidátku ČSSD, a to nikoliv z důvodu trestního stíhání, které již v té době bylo skončeno, ale z důvodu rozhodnutí ostatních spolustraníků. Soud I. stupně proto uzavřel, že mezi nezařazením žalobce na kandidátku ČSSD do komunálních voleb v roce 2018 nelze shledat jakoukoliv příčinnou souvislost, kdy o nezařazení rozhodli ostatní spolustraníci a jejich rozhodnutí je projevem jejich svobodné vůle a to za situace, kdy v této době již nezákonné trestní

stíhání neprobíhalo. Soud I. stupně též připomněl, že žalobce sám pak kandidoval jako nezávislý za jiný politický subjekt, i když neúspěšně.

12. Následně soud I. stupně provedl srovnání s obdobnými případy (R 67/2016), kdy poukázal na věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 15 C 232/2010, sp. zn. 15 C 64/2015 a sp. zn. 10 C 93/2014 a dospěl k závěru, že přiměřeným zadostiučiněním za nemajetkovou újmu vzniklou žalobci nezákonným rozhodnutím je částka 882 000 Kč, když vycházel z částky 14 000 Kč za měsíc trestního stíhání (celkem bylo přiznáno za délku 63 měsíců trvání trestního stíhání). Uvedl, že žalovaná již žalobci zaplatila 81 250 Kč, proto uložil žalované povinnost zaplatit žalobci zbývající částku 800 750 Kč. Ve zbývající části žalobu jako nedůvodnou zamítl.
13. O lhůtě k plnění soud I. stupně rozhodl podle § 160 odst. 1 část věty za středníkem zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“). Uvedl, že takto prodloužená lhůta odpovídá podmínkám čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu, jimiž se žalovaná při výplatě peněžních plnění řídí, přičemž soudu I. stupně současně nejsou známy žádné okolnosti, pro něž by bylo důvodné se domnívat, že stanovení delší lhůty k plnění oproti třídní lhůtě zákonné může způsobit žalobci jakoukoliv újmu.
14. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud I. stupně s poukazem na § 142 odst. 1, § 146 odst. 2 a § 151 odst. 3 za použití § 151 odst. 1 o. s. ř., § 1 odst. 2, odst. 3 písm. a), b), c) vyhlášky č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu, a přiznal ve věci převážně úspěšné žalované náhradu nákladů řízení ve výši 1 574 Kč. Uvedl, že žalované vznikly náklady řízení ve výši 2 400 Kč, které sestávají z paušální náhrady hotových výdajů za 8 účelně vynaložených úkonů po 300 Kč, a to za vyjádření k žalobě ze dne 7. 12. 2017, za 3 přípravy účasti na jednání, za 3 účasti na jednání před soudem dne 13. 9. 2018, 17. 1. 2019 a 4. 4. 2019 a za účast na vyhlášení rozsudku dne 11. 4. 2019. S ohledem na poměr úspěchu a neúspěchu přiznal soud žalované právo na náhradu nákladů v rozsahu 65,6 % z částky 2 400 Kč, tedy ve výši 1 574,40 Kč, po zaokrouhlení ve výši 1 574 Kč.
15. Rozsudek soudu I. stupně napadli včasným a přípustným odvoláním žalobce i žalovaná.
16. Žalobce napadl odvoláním výroky I., III. a IV. rozsudku soudu I. stupně z důvodů uvedených v § 205 odst. 2 písm. e) a g) o. s. ř., tedy že soud I. stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním, a že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Žalobce zejména nesouhlasil se závěrem soudu I. stupně o tom, že mezi nezařazením žalobce na kandidátku ČSSD při komunálních volbách v roce 2018 a mezi dřívějším trestním stíháním žalobce není příčinná souvislost. Žalobce pak namítl, že přiznaná výše zadostiučinění soudem I. stupně je nepřiměřeně nízká, neboť trestní stíhání žalobce způsobilo absolutní a trvalou likvidaci jeho politické kariéry do budoucna. Právě s ohledem na individuální okolnosti předmětného případu konstruoval žalobce svůj nárok na náhradu nemajetkové újmy mimo jiné za využití doktríny tzv. ztráty šance (*loss of chance*). Tímto argumentem se však dle žalobce soud I. stupně vůbec nezabýval. Žalobce nakonec uvedl, že požadavek soudu I. stupně na srovnání jeho věci s jinými obdobnými případy je problematický a kolidující se zásadami spravedlivého procesu, navíc soud I. stupně použil pro porovnání případy, které se s případem žalobce neshodují. Žalobce navrhl, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu I. stupně tak, že žalobě v celém rozsahu vyhová a rozhodne o náhradě nákladů řízení.
17. Žalovaná napadla odvoláním výrok II. rozsudku soudu I. stupně z důvodů uvedených v § 205 odst. 2 písm. e) a g) o. s. ř., tedy že soud I. stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním, a že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním

posouzení věci. Nesouhlasila zejména se závěrem soudu I. stupně o tom, že trestní stíhání žalobce mělo vliv na jeho politickou kariéru v době komunálních voleb i do Senátu Parlamentu ČR v roce 2014, kdy poukázala na výpovědi svědků Pavla Š. a Jiřího Z., kteří uvedli, že důvodem, proč žalobce nemohl ve volbách v roce 2014 kandidovat, byly volební řády politické strany ČSSD. Žalované tak nelze klást k tíži, že tato politická strana kandidaturu žalobce neumožnila. Žalovaná dále poukázala na pokles volebních výsledků politické strany ČSSD v okrese Xxx, což dle jejího názoru odpovídalo spíše celostátnímu trendu, jak konstatoval i soud I. stupně, který přesto uzavřel, že mezi trestním stíháním žalobce a dopadem do jeho dráhy politika na regionální úrovni v případné možnosti obhájit primátorské a senátorské křeslo je příčinná souvislost. S tímto jeho závěrem však žalovaná nesouhlasila, neboť dle jejího názoru je zjevné, co bylo relevantní příčinou nemožnosti kandidatury žalobce ve volbách. Žalovaná dále namítla, že soud I. stupně neodůvodněně přihlížel k medializaci případu žalobce regionálními i celostátními deníky. V této souvislosti odkázala na závěry Nejvyššího soudu obsažené v jeho rozhodnutí pod sp. zn. 30 Cdo 4280/2011 a uvedla, že v případě žalobce, který byl osobou veřejně činnou v nejvyšších patrech jak komunální, tak celostátní politiky, mohl být zájem médií o danou kauzu vyšší. Zároveň nebylo nijak prokázáno, že by se orgány činné v trestním řízení na medializaci případu samy podílely, medializaci případu tak nelze klást státu k tíži. Žalovaná nakonec namítla, že částka přiznaná soudem I. stupně je výrazně excesivní a překračuje míru obvyklou, tak jak je poskytována ve srovnatelných případech. Žalovaná navrhl, aby odvolací soud napadený výrok II. rozsudku soudu I. stupně zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení, nebo aby jej změnil tak, že se žaloba zamítá.

18. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek soudu I. stupně v rozsahu podaných odvolání včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř.). Poté, kdy postupem podle § 213a odst. 1 o. s. ř. doplnil dokazování o níže uvedené listiny, dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné. Naopak částečně důvodným shledal odvolání žalované.
19. Odvolací soud z informací o osobě žalobce veřejně dostupných na internetu, zejména na stránkách www.cs.wikipedia.org, zjistil, že žalobce pracoval v letech 1984 – 1987 jako tajemník Okresního výboru SSM, v roce 1985 se stal členem KSC, v letech 1988 – 1998 působil jako vedoucí finančního odboru Městského národního výboru, resp. Městského úřadu v Xxxě, od roku 1995 je v České straně sociálně demokratické, v roce 1998 se stal členem zastupitelstva města Xxxa a zároveň byl zvolen jeho místostarostou, kterým byl až do roku 2006, kdy byl zvolen primátorem Xxxa. V roce 2007 se v senátním obvodu Xxx konaly doplňovací senátní volby, které vyhrál žalobce, v roce 2008 svůj mandát člena Senátu Parlamentu České republiky obhájil. V komunálních volbách v roce 2014 již nekandidoval, a tudíž skončil jako zastupitel i primátor města Xxxa.
20. Z internetových stránek xxx odvolací soud zjistil, že ve volebním období 2014 – 2018 byli do zastupitelstva města Xxxa zvoleni 4 členové ČSSD, primátorem se stal nezávislý kandidát a všichni tři náměstci primátora byli členy hnutí ANO 2011. Ve volebním období 2018 – 2022 nebyli do zastupitelstva města Xxxa zvoleni žádní členové ČSSD, primátorem se stal člen hnutí ANO 2011 a náměstci primátora jsou členové hnutí ANO 2011 a ODS.
21. Odvolací soud nejprve konstatuje, že soud I. stupně učinil především správný závěr, když shledal, že trestním řízením, vedeným na základě nezákonného rozhodnutí (usnesení o zahájení trestního stíhání žalobce ze dne 9. 8. 2011), bylo zasaženo do práva žalobce na jeho osobní, profesní, rodinný i společenský život, a že došlo k poškození jeho cti a dobré pověsti. Správně určil celkovou délku trestního řízení ve vztahu k žalobci, které trvalo 5 let a 3 měsíce. Příležitě poukázal na povahu trestné činnosti, pro kterou byl žalobce trestně stíhán, zejména na to, že se měl trestných činů dopustit ve veřejné funkci primátora města Xxx. Odvolací soud též shledává správný závěr soudu I. stupně, podle něhož je namístě, aby bylo žalobci poskytnuto přiměřené

zadostiučinění za nemajetkovou újmu v penězích. Odvolací soud tak pro stručnost odůvodnění svého rozhodnutí odkazuje na podrobné a správné odůvodnění napadeného rozsudku soudem I. stupně v odst. 40. – 43., s kterým se zcela ztotožňuje.

22. Podle názoru odvolacího soudu však soud I. stupně nestanovil výši zadostiučinění správně, když vycházel z nesprávného závěru, že mezi trestním stíháním žalobce a dopadem do jeho dráhy politika spočívající v možnosti obhájit primátorské a senátorské křeslo je příčinná souvislost, a dále když případ žalobce porovnával s případy, které se s případem žalobce neshodují.
23. Žalobce ve svém odvolání vyjádřil nesouhlas se závěrem soudu I. stupně o tom, že mezi nezařazením žalobce na kandidátku ČSSD při komunálních volbách v roce 2018 a mezi dřívějším trestním stíháním žalobce není příčinná souvislost. Tato odvolací námitka není důvodná. Odvolací soud konstatuje, že stát nemá možnost jakýmkoliv způsobem ovlivnit stanovy ČSSD nebo svobodné rozhodnutí jejích členů o tom, že žalobce nebude zařazen na kandidátku z důvodu jeho předchozího trestního stíhání. Zejména pak za situace, kdy již byl žalobce pravomocně zproštěn obžaloby, a jeho nezákoně trestní stíhání bylo od listopadu 2016 zastaveno. Je jistě odlišné, pokud v průběhu vedení trestního stíhání (kdy ještě není znám jeho výsledek) jsou na představitele orgánů veřejné moci, zvláště pokud zastávají vysoké funkce (senátor, primátor), kladeny vyšší nároky, nežli na „běžné“ občany, pokud jde o jejich dobrou pověst, důvěryhodnost, apod. Po skončení trestního stíhání zproštěním obžaloby však nelze státu přičítat k tíži, zůstanou-li v očích veřejnosti jakékoliv pochybnosti či projevy nedůvěry ve vztahu k trestně stíhané osobě. Soud I. stupně tedy tuto otázku posoudil správně, když uzavřel, že mezi nezařazením žalobce na kandidátku ČSSD při komunálních volbách v roce 2018 a mezi jeho dřívějším trestním stíháním není příčinná souvislost.
24. Žalovaná ve svém odvolání napadla jako nesprávný závěr soudu I. stupně o tom, že trestní stíhání žalobce mělo vliv na jeho politickou kariéru v době komunálních voleb i do Senátu Parlamentu ČR v roce 2014. Žalovaná zároveň poukázala na výpovědi svědků Pavla Š. a Jiřího Z., kteří uvedli, že důvodem, proč žalobce nemohl ve volbách v roce 2014 kandidovat, byly volební řady politické strany ČSSD. Ani tuto odvolací námitku neshledal odvolací soud důvodnou. Jak je již uvedeno výše, na představitele orgánů veřejné moci jsou (nebo by měly být) kladeny vysoké nároky pokud jde o jejich dobrou pověst, důvěryhodnost, apod. Probíhající trestní stíhání pak důvěryhodnost trestně stíhaného zcela naruší. Lze proto shodně se soudem I. stupně uzavřít, že mezi neumožněním žalobci kandidovat ve volbách za ČSSD v roce 2014 (ať již je taková skutečnost upravena ve volebních rádech ČSSD nebo k tomu došlo na základě rozhodnutí spolustraníků) a jeho trestním stíháním je přímá příčinná souvislost. Jinak řečeno, nebýt jeho trestního stíhání, při pravidelném běhu věci by bylo možné téměř jistě očekávat, že žalobce bude ve volbách v roce 2014 postaven jako kandidát za ČSSD, a to s ohledem na jeho dlouholetou a úspěšnou politickou kariéru člena ČSSD.
25. Žalobce v odvolání dále uvedl, že předmětné trestní stíhání způsobilo absolutní a trvalou likvidaci jeho politické kariéry do budoucna, proto svůj nárok založil na tzv. doktríně ztráty šance. S touto jeho argumentací se však soud I. stupně nijak nevypořádal. Odvolací soud k této námitce uvádí, že tzv. teorie ztráty šance není odbornou veřejností všeobecně akceptována, neboť s sebou přináší řadu problematických aspektů (k tomu srov. např. článek „Problematika využití teorie ztráty šancí“ ze dne 19. 2. 2018 od autorů doc. JUDr. Tomáše Doležala, Ph.D., LL. M. a JUDr. Adama Doležala, LL. M., uveřejněný na stránkách www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/problematika-vyuziti-teorie-ztraty-sanci). Sám žalobce poukazuje na to, že se tato teorie uplatňuje zejména ve zdravotnickém právu v případě újmy na zdraví. Odvolací soud konstatuje, že ani judikatura Nejvyššího soudu České republiky či Ústavního soudu České republiky vztahující se k nárokům podle zákona č. 82/1998 Sb. z této teorie nevychází. To však není dle názoru odvolacího soudu v rozporu se závěrem Ústavního soudu obsaženém v jeho usnesení

ze dne 12. 8. 2008, sp. zn. I. ÚS 1919/08, stran „stoprocentního“ prokázání příčinné souvislosti, neboť při odškodňování nemajetkové újmy podle zákona č. 82/1998 Sb. je ve většině případů nutné vycházet z pravděpodobnosti příčinné souvislosti. Podle teorie adekvátní příčinné souvislosti je příčinná souvislost dána tehdy, jestliže je škoda podle obecné povahy, obvyklého chodu věci a zkušeností adekvátním důsledkem škodní události.

26. Žalobce stran zkoumání existence příčinné souvislosti sám správně uvádí, že v daném případě je nutné zabývat se tím, s jakou pravděpodobností by nadále pokračovala jeho profesní (politická) kariéra v rámci ČSSD nebýt jeho trestního stíhání. Po doplněném dokazování v odvolacím řízení odvolací soud uzavírá, že s ohledem na propad volebních preferencí tradičních politických stran, tedy i ČSSD, a po nástupu politického hnutí ANO 2011 v roce 2014, by žalobce s největší pravděpodobností nebyl zvolen do Senátu Parlamentu ČR, jak vyplývá ze samotných tvrzení žalobce o volebních výsledcích, a to i v případě, že by k jeho trestnímu stíhání nedošlo. Kandidát ČSSD získal totiž v prvním kole senátních voleb pouhých 12,9 % hlasů a do druhého kola vůbec nepostoupil. Jiný výsledek by nebylo možné očekávat ani v případě, že by kandidátem za ČSSD byl žalobce. Co se týká voleb do zastupitelstva města Xxxa v roce 2014, mohl být žalobce pravděpodobně zvolen, neboť v tomto volebním období byly v zastupitelstvu 4 zástupci ČSSD, která však až do konce volebního období zůstala v opozici, v roce 2018 se dokonce ani do zastupitelstva nedostala. Ke ztrátě šance žalobce pokračovat v politické kariéře v řadách ČSSD skutečně došlo, nikoliv však v příčinné souvislosti s jeho trestním stíháním, ale v příčinné souvislosti s propadem volebních preferencí této politické strany v celé České republice.
27. Žalobce v odvolání též namítal, že požadavek soudu I. stupně na srovnání jeho věci s jinými obdobnými případy je problematický a kolidující se zásadami spravedlivého procesu. Odvolací námitka není důvodná. Odvolací soud konstatuje, že Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 27. 6. 2017, sp. zn. 30 Cdo 577/2017, apeluje na Ministerstvo spravedlnosti, které v rámci předběžného projednání, nebo na základě rozhodnutí soudu vyplácí náhrady nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, jež skončilo zastavením nebo zproštěním obžaloby, aby zveřejnilo způsobem dostupným soudům, ale i potenciálním žalobcům a jejich zástupcům, částky, které v minulosti z tohoto titulu vyplatilo, včetně uvedení kritérií, na jejichž základě byla výše zadostiučinění stanovena (tj. povaha trestní věci, délka trestního stíhání a dopady trestního stíhání do osobnosti sféry poškozené osoby). Bez tohoto srovnání jsou požadavky zákona na přiměřenost zadostiučinění, zdůrazněné v judikatuře Nejvyššího soudu, jen obtížně realizovatelné. Odvolací soud poukazuje na to, že Ministerstvo spravedlnosti tento apel Nejvyššího soudu vyslyšelo, když tyto statistiky začalo zveřejňovat na internetových stránkách www.justice.cz/web/msp/nejcasteji-kladene-otazky?clanek=penezni-zadostiucineni-za-ujmu-zpusobenou-trestnim-stihanim. V každém případě je primárně na žalobci, aby zvolil přesvědčivé srovnání, podle kterého jeho újma z hlediska spravedlnosti není menší než újma jiná, za kterou se přiznává minimálně žalovaná částka. Žalobce však žádné přesvědčivé srovnání, podle kterého by mu mělo být přiznáno odškodnění nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání ve výši 20 000 000 Kč, nalézacímu ani odvolacímu soudu nepředložil.
28. Odvolací soud naopak shledává důvodnou námitku žalobce, že soud I. stupně použil při stanovení výše peněžitého zadostiučinění za nemajetkovou újmu pro porovnání případy, které se s případem žalobce neshodují (kromě věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 15 C 232/2010, kdy trestní stíhání poškozeného bylo spojeno s jeho předchozím výkonem veřejné funkce, bylo široce medializováno a poškozeného výrazně poškodilo na jeho dobré pověsti zejména v místě bydliště, s odškodněním ve výši 5 555 Kč/měsíc trestního stíhání).
29. Odvolacímu soudu je z jeho úřední činnosti znám případ poškozeného Mgr. Josefa K., který se s případem žalobce velmi shoduje, jedná se o věc vedenou u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 10 C 155/2017, u Městského soudu v Praze pak pod sp. zn. 91 Co 120/2019. Mgr. Josef

K. byl trestně stíhán společně se žalobcem, v době trestního stíhání působil ve funkci náměstka primátora města Xxx, tedy žalobce. O jeho trestním stíhání bylo informováno zejména v regionálních médiích. V průběhu trestního stíhání ukončil svou úspěšnou politickou kariéru v ODS, v roce 2014 také nebyl svou politickou stranou nominován na kandidátní listinu. Bylo mu přiznáno odškodnění ve výši 6 000 Kč za měsíc trestního stíhání, celkem 378 000 Kč. U žalobce došlo v důsledku trestního stíhání ke stejným následkům v jeho osobnostní sféře, odvolací soud přihlédl navíc k tomu, že žalobce byl na rozdíl od poškozeného Mgr. Josefa K. senátorem a o jeho trestním stíhání informovala i celostátní média. Přiznal mu proto odškodnění ve výši 7 000 Kč za měsíc, tj. 441 000 Kč za 63 měsíců trestního stíhání.

30. Odvolací soud nakonec k odvolací námitce žalované, že soud I. stupně neodůvodněně přihlížel k medializaci případu žalobce regionálními i celostátními deníky, uvádí, že je sice přiléhavý její odkaz na judikaturu Nejvyššího soudu (sp. zn. 30 Cdo 4280/2011) týkající se medializace trestního stíhání poškozených osob, od závěrů přijatých Nejvyšším soudem se však soud I. stupně nijak neodchýlil. Soud I. stupně totiž medializaci případu žalobce pouze konstatoval jako další okolnost, která trestní stíhání žalobce provázela, když pouze uzavřel, že bylo prokázáno, že došlo k poškození osoby žalobce v očích veřejnosti nejen v místě bydliště. Medializaci však nepřikládal přílišný význam při stanovení výše peněžitého zadostiučinění, jak by tomu mohlo být právě v případě, kdyby bylo prokázáno excesivní jednání orgánů činných v trestním řízení ve vztahu k médiím, např. komentující domnělou trestnou činnost žalobce způsobem, který výslovně či nepřímo vede k porušení presumpce nevin. Takto pak k medializaci případu žalobce přistupoval i odvolací soud.
31. Odvolací soud tak uzavírá, že ze všech uvedených důvodů shledal za přiměřené peněžité zadostiučinění v částce 7 000 Kč za měsíc trestního stíhání žalobce, což činí celkem částku 441 000 Kč, jak vysvětleno shora. S ohledem na skutečnost, že žalovaná již žalobci dobrovolně poskytla částku 81 250 Kč, zbývá k úhradě částka 359 750 Kč (441 000 Kč - 81 250 Kč). Odvolací soud proto postupoval podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a napadený rozsudek soudu I. stupně ve výroku II. změnil tak, že žalobní návrh zamítl v té části, v které se žalobce domáhal zaplacení částky 441 000 Kč (800 750 Kč - 359 750 Kč), jinak rozsudek soudu I. stupně v tomto napadeném výroku potvrdil jako věcně správný podle § 219 o. s. ř.
32. Odvolací soud zároveň postupem podle § 219 o. s. ř. potvrdil jako věcně správný výrok I. rozsudku, neboť požadavek žalobce na konstatování, že žalovaná trestním stíháním žalobce neoprávněně zasáhla do jeho práva na ochranu osobnosti, je již obsažen v peněžité formě zadostiučinění, jak správně uzavřel soud I. stupně (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3850/2014, uveřejněný pod č. 37/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní).
33. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 142 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 224 odst. 2 o. s. ř., když poměr procesního úspěchu obou stran považoval odvolací soud za zhruba stejný. Žalobce původně u soudu uplatnil dva nároky (nárok na náhradu škody spočívající v obhajném a nárok na náhradu nemajetkové újmy). Řízení o nároku na náhradu nákladů obhajoby bylo k návrhu žalobce již pravomocně zastaveno, zde se jednalo o jeho procesní neúspěch. Soudem I. stupně mu bylo částečně vyhověno pouze ve druhém nároku na náhradu nemajetkové újmy, což je třeba (s ohledem na předmět řízení) hodnotit obdobně jako plný úspěch. Naopak v odvolacím řízení dosáhla částečného úspěchu žalovaná, když odvolací soud svým rozhodnutím náhradu přiměřeného zadostiučinění v penězích pro žalobce snížil. Za této situace odvolací soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat dovolání do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který rozhodoval ve věci v prvním stupni, a to za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř.

Praha 4. března 2020

JUDr. Aleš Nezdářil v. r.
předseda senátu